

Ось яке життя
онлайн, коли
все гаразд.

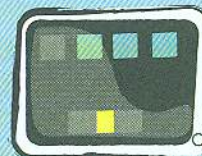
У цьому розділі ти познайомишся з основами інтернет-безпеки. Та спершу...

ЩО ТАКЕ ІНТЕРНЕТ?

Інтернет — це величезна мережа (мільярди!) комп'ютерів, з'єднаних між собою дротами чи сигналами, що передаються в повітрі.

ПРИМІТКА. Під комп'ютером мають на увазі не лише ноутбук чи стаціонарний ПК. Смартфон — це також комп'ютер. Так само і планшет, і гральна консоль. Навіть автівка може бути комп'ютером.

Інтернет дає змогу людям обмінюватися інформацією (за допомогою комп'ютерів).

Якщо пояснювати найпростішою мовою, інтернет робить дві речі:

1. Надсилає інформацію з твого гаджета у світ.
2. Надсилає інформацію від інших людей на твій пристрій.

Однак мережа дає таку велику кількість можливостей та різної інформації, що ніхто не може цілком проконтролювати їхню безпеку і достовірність. Тож насторожі маєш бути ти.

ЧОМУ ІНТЕРНЕТ НЕБЕЗПЕЧНИЙ?

Коли твій телефон (чи інший пристрій) під'єднано до інтернету, ти можеш виявити, що віддаєш більше, ніж очікувалося (приміром, грошей), або отримуєш те, що тобі зовсім не треба (наприклад, віруси чи огидні повідомлення).

Ось деякі ризики перебування в мережі:

1. КІБЕРБУЛЕРИ. Це як звичайні булери, тільки онлайн. Кібербулери можуть бути точнісінько такими ж дошкульними та жахливими, як і ті, що офлайн, але ти не можеш просто піти додому і хряснути перед ними дверима.

Далі в книжці ти знайдеш підказки, як поводитися з кібербулерами.

Ці мисливці
на тролів
забембали, ги!

2. ТРОЛІ. Здається, деякі люди вважають, що це весело — проводити час в інтернеті, говорячи огидні речі випадковим незнайомцям.

Інтернет-тролів варто було б пожаліти, адже вони просто марнують свій час. А ще це означає, що вони кепсько володіють соціальними навичками. Та важливо знати, як боротися з тролем, якщо натрапиш на нього. Подробиці далі.

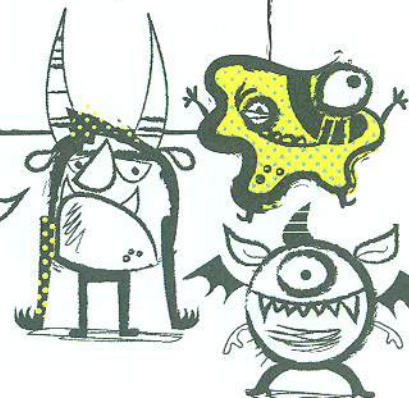
3. ЗЛАМАНІ АКАУНТИ. Якщо хтось заволодіє твоїми паролями, то зможе розміщувати матеріали від твого імені — такі, що змусять тебе червоніти чи завдадуть клопоту. Іноді, коли друзі сваряться, хтось із них може вчинити таке зі злості, навіть не подумавши, як почуватиметься інша сторона.

4. ОБРАЗЛИВІ СЛОВА ТА ЗОБРАЖЕННЯ.

Люди розміщують онлайн різні прикрі речі — від жорстоких зображень і ненависницьких дописів, які закликають тебе образати людей, до фото і відео, від яких тобі може бути некомфортно. У розділах 8 і 9 ти прочитаєш поради, як уникати такого.

5. ВІРУСИ. Це комп'ютерні програми, розроблені для того, щоб «заразити» твій комп'ютер і втрутитися в його роботу. Вони можуть зробити так, що телефон, планшет чи ноутбук перестануть нормально працювати, і тобі, можливо, доведеться навіть купувати новий пристрій. І втратити всі фото й контакти. Віруси використовують також, щоб красти інформацію, наприклад банківські дані, тож нічого хорошого від них не чекай.

Ми з'їмо всі
твої фотки,
муахаха!

6. ЗЛОЧИНЦІ. На жаль, є люди, які користуються інтернетом для крадіжок і скоєння інших, ще серйозніших злочинів. Дехто з таких зловмисників — це гакери. Вони чудово розбираються в комп'ютерах і можуть отримати без дозволу доступ до твого пристрою через інтернет.

НЕ ВСІ ГАКЕРИ ПОГАНЦІ

Не всі гакери завдають шкоди. Деякі просто хочуть довести, що вони можуть крадькома пробратися на твій комп'ютер — це як виклик на слабо для них. Інші використовують свої гакерські здібності, щоб довідатися інформацію, яку компанії чи влада хочуть приховати від людей, і поділитися нею зі світом. (Це може бути добре чи погано, залежно від твоїх поглядів.)

ОСНОВНІ ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ

Навіть якщо в теорії ти знаєш про ризики, що чатують на тебе онлайн, піддатися помилковому відчуттю безпеки дуже легко. Адже здається, що телефон, який зручно вмонтувався у твоїй кишені, належить лише тобі. Та коли ти під'єднаєшся до інтернету, у твоїй кишені ніби прочиняться двері, які ведуть у світ.

Ось декілька простих способів переконатися, що двері під охороною... і ти в безпеці.

ПРИДУМУЙ НАДІЙНІ ПАРОЛІ

Один зі способів убезпечити себе від гакерів і всіх, хто хоче непомітно прокрастися у твої акаунти, — це докласти зусиль, щоб твої паролі було складно вгадати.

Найгірші паролі ті, які легко передбачити, наприклад твоє ім'я чи дата народження. Найкращі — це набір випадкових літер, цифр і символів.